

Energiapuun kasvatus ja taimikonhoito

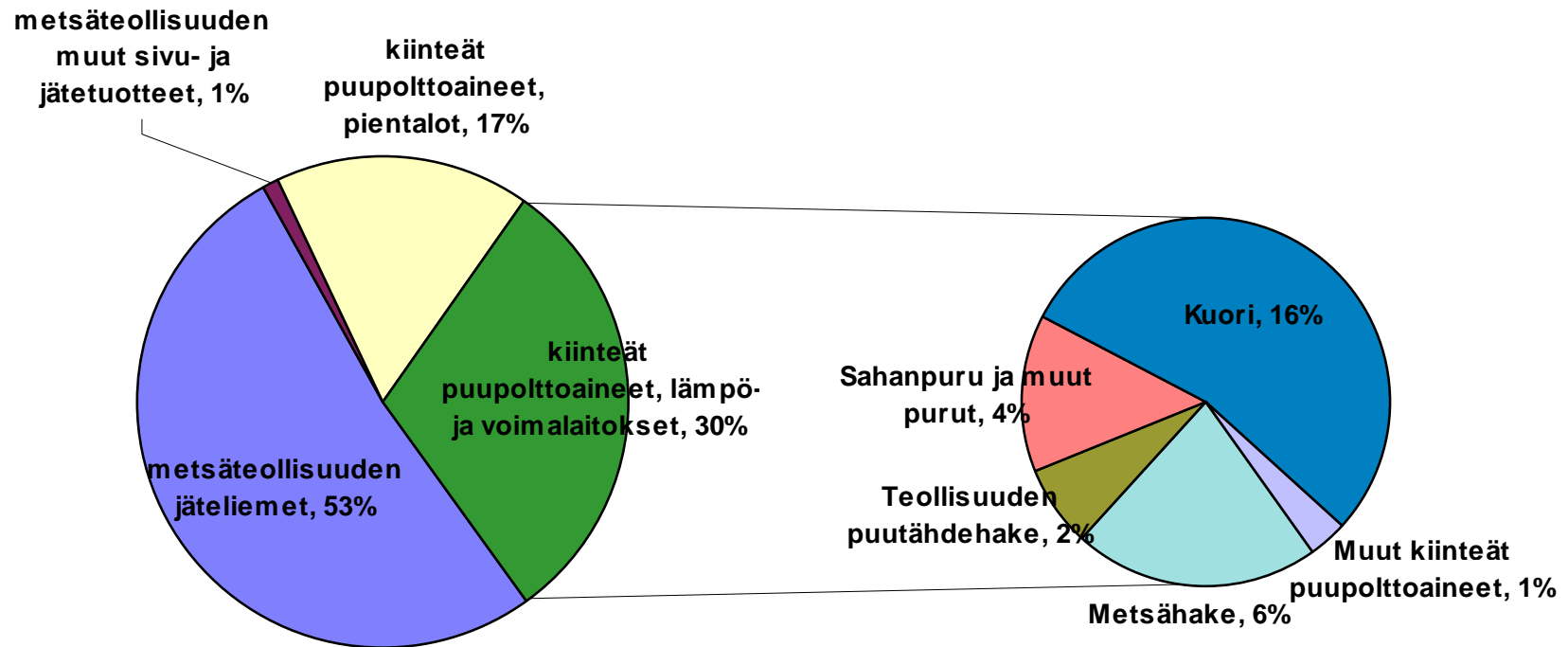

Matti Sirén, Metsäntutkimuslaitos

Kuva: Juha Laitila

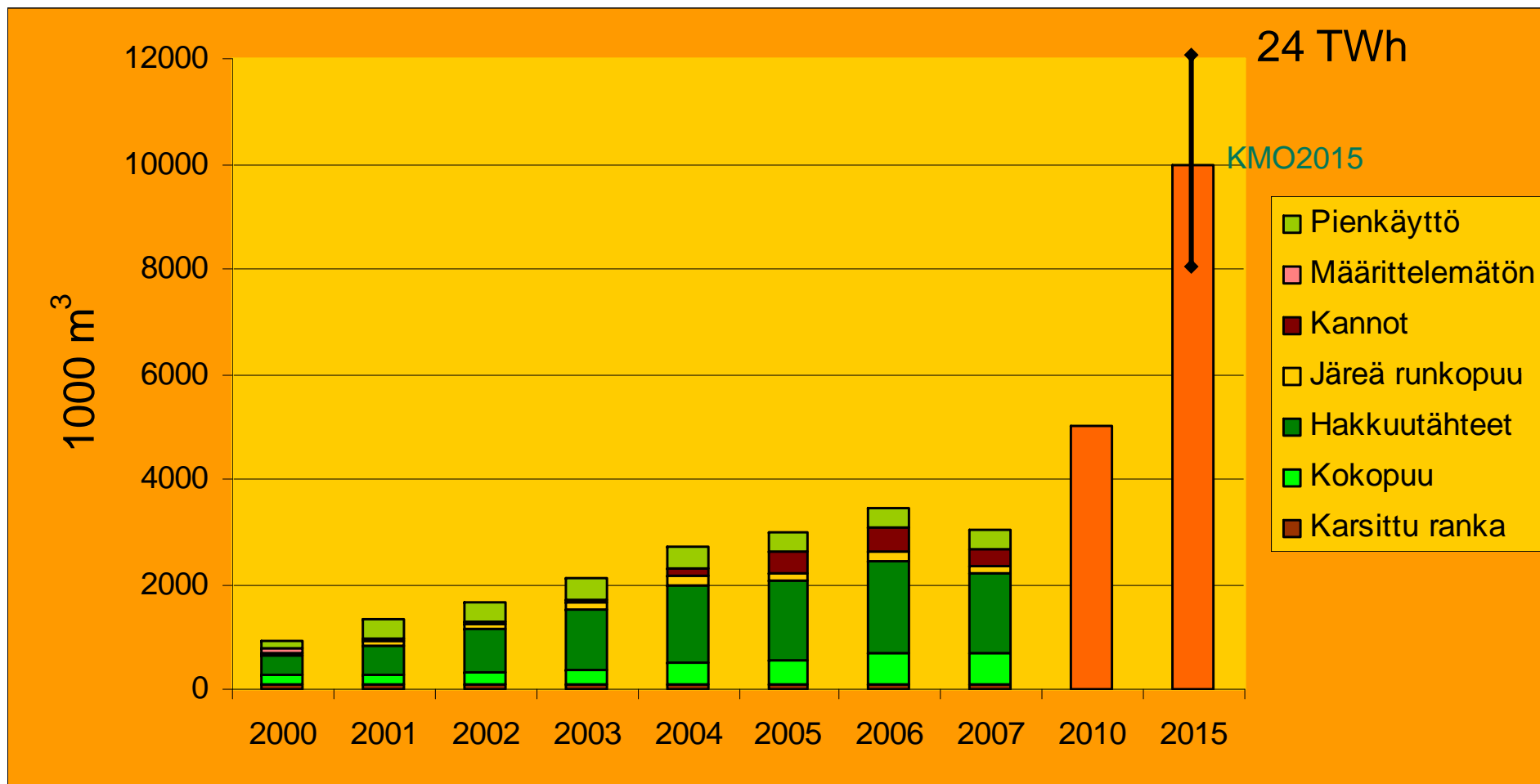
Puupolttoaineet 2007

Kokonaiskulutus 83 TWh

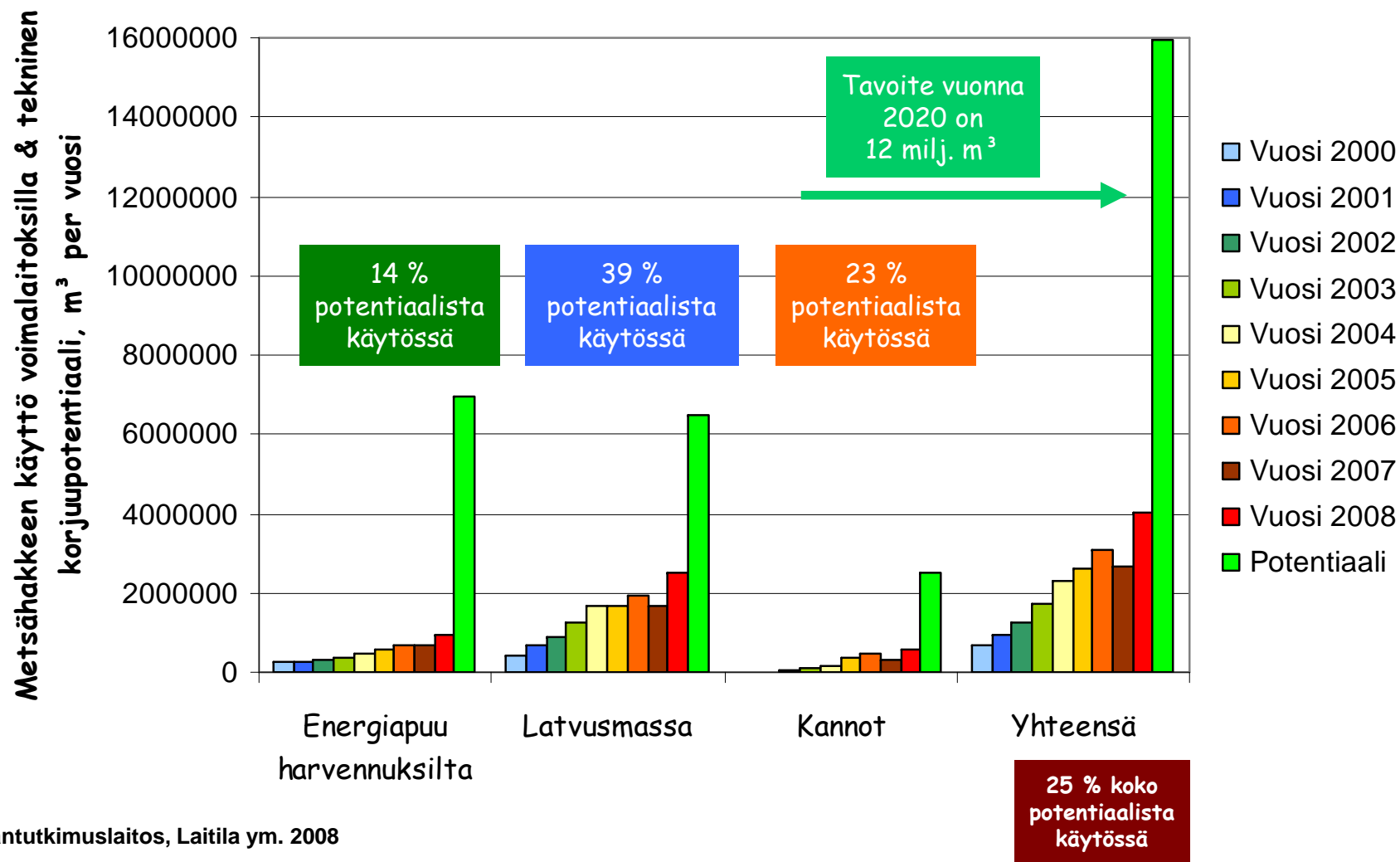
Metsätilastotiedote 15/2008

Metsähakkeen käyttö ja käytön tavoitteet

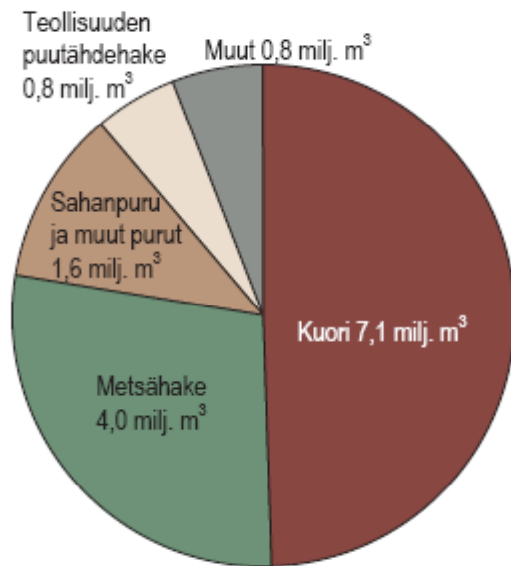
Kalvo: Antti Asikainen, 2009

Metsähakkeen nykykäyttö voimalaitoksilla vs. tekninen korjuupotentiaali

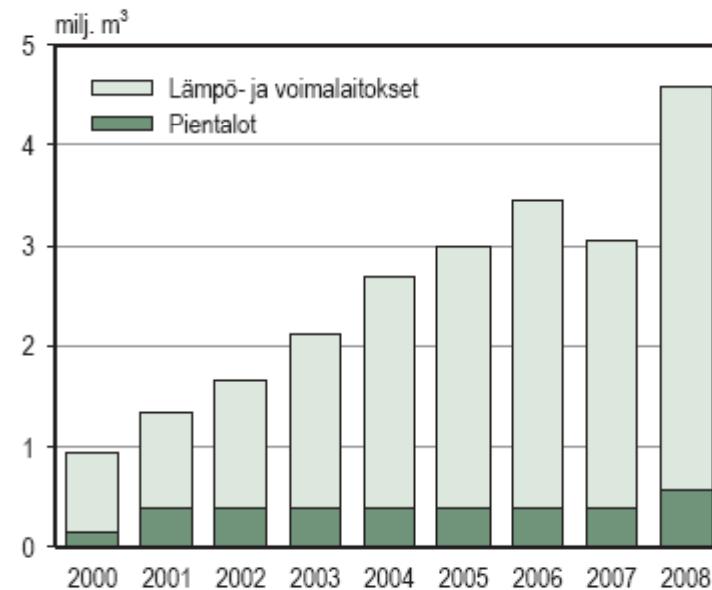

Lähde: Metsäntutkimuslaitos, Laitila ym. 2008

Vuonna 2008 metsähakkeen käyttö ennätyslukemissa, metsäteollisuuden sivutuotepuun käyttö laskussa

Kuva 1. Kiinteiden puupolttoaineiden käyttö lämpö- ja voimalaitoksissa 2008

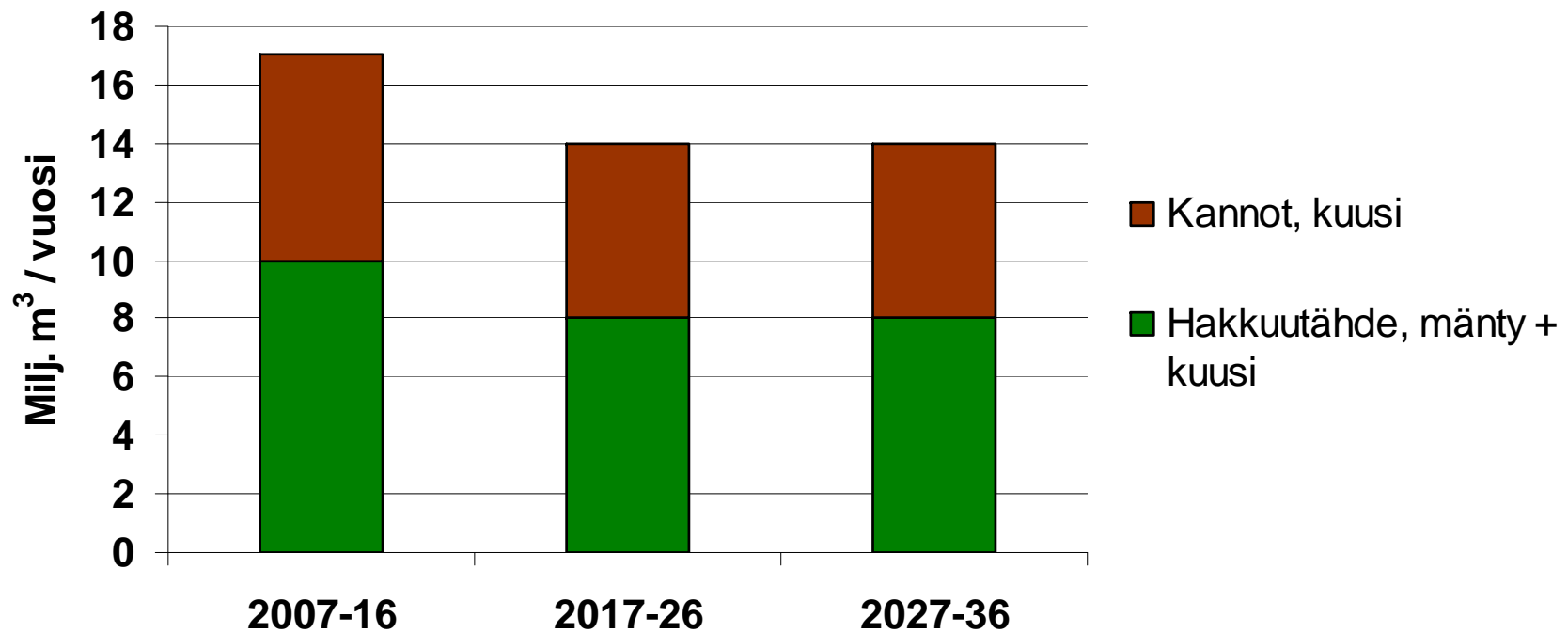
Pientalojen metsähakkeen käyttö vuonna 2008 on ennakkotieto (huhtikuu 2009).

Kuva 2. Metsähakkeen kokonaiskäyttö 2000–2008

Lähde: Ylitalo 2009

Hakkuumahdollisuudet, toteutuneiden hakkuiden mukainen skenaario:

Uudistushakkuiden hakkuutähteet ja kannot

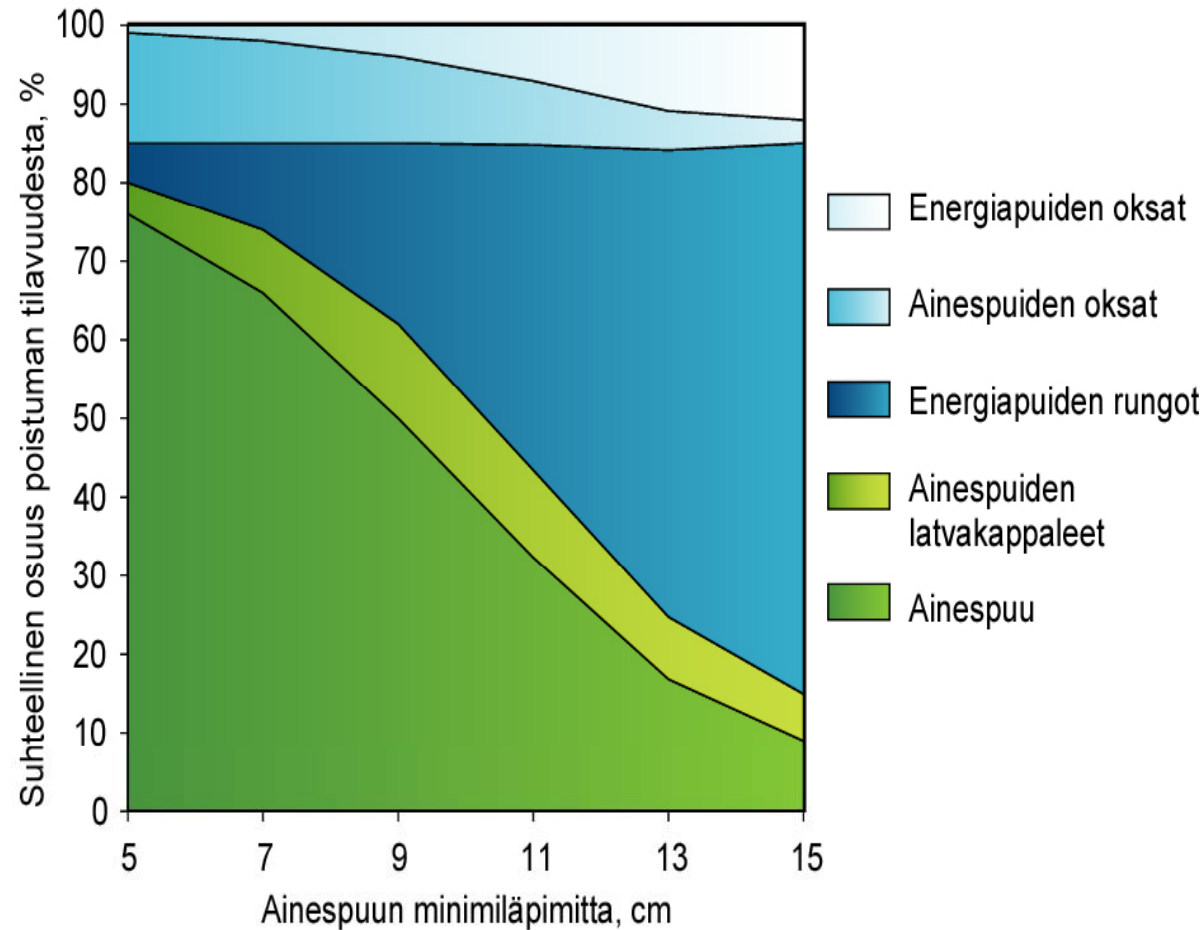

Metsäntutkimuslaitos/MELA-ryhmä 16.06.2008

Erilaisia ratkaisuja erilaisiin olosuhteisiin - metsähakkeen hankintaa kehitetty voimakkaasti

*Minimiläpimitta ja kertymän jakautuminen ensiharvennusmänniköissä -
korjuun rationalisointi ja raaka-aineen tehokas hyödyntäminen edellyttävät
rajojen "pehmentämistä" ja uusia toimintamalleja*

Lähde: Tantu ym. 2002

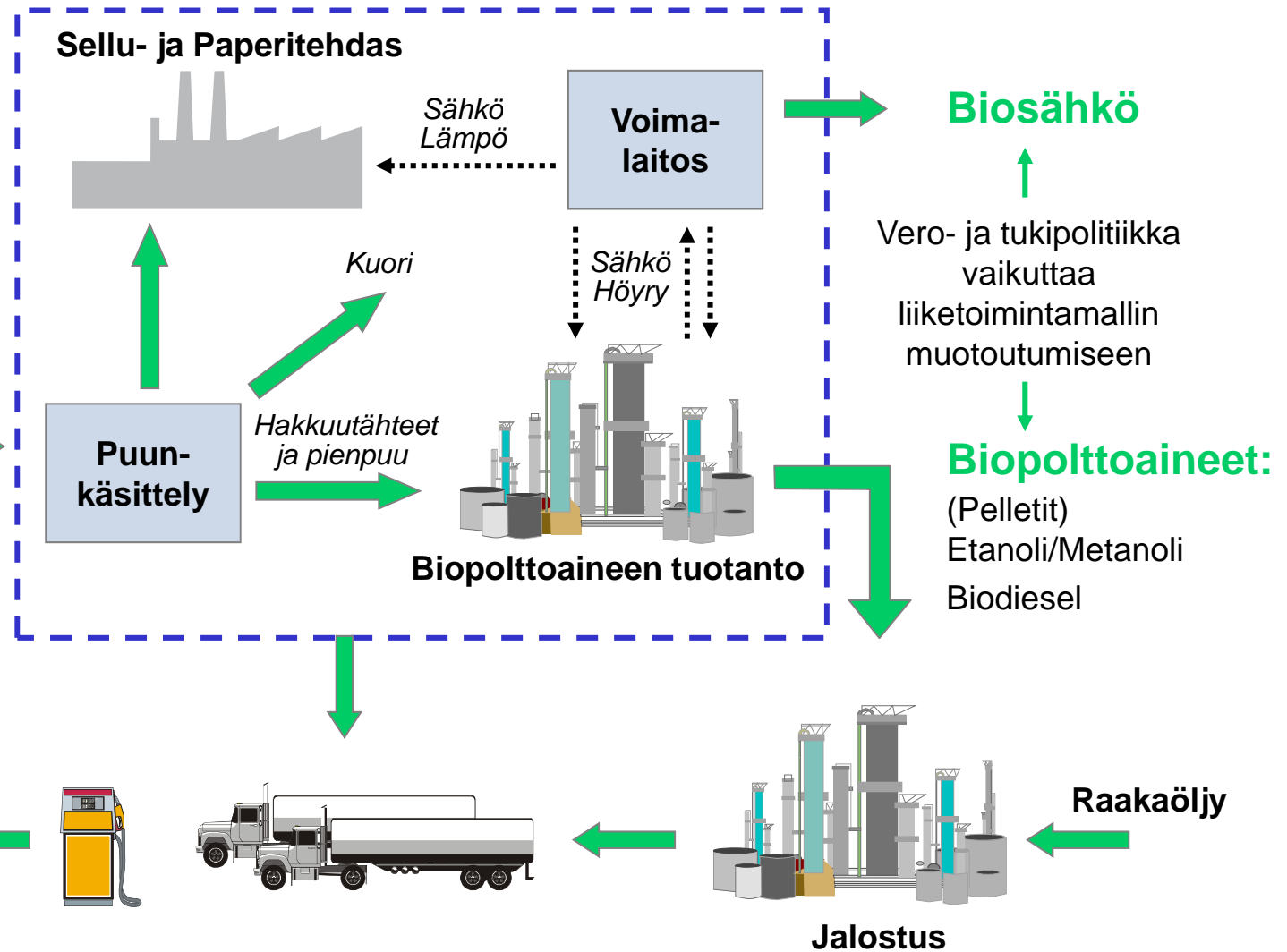
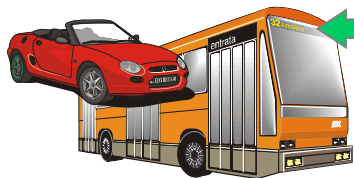
Puupohjainen biojalostamo avaa uusia mahdollisuuksia - joustavuus kriittinen tekijä

Paperi ja markkinasellu

Metsäbiomassa

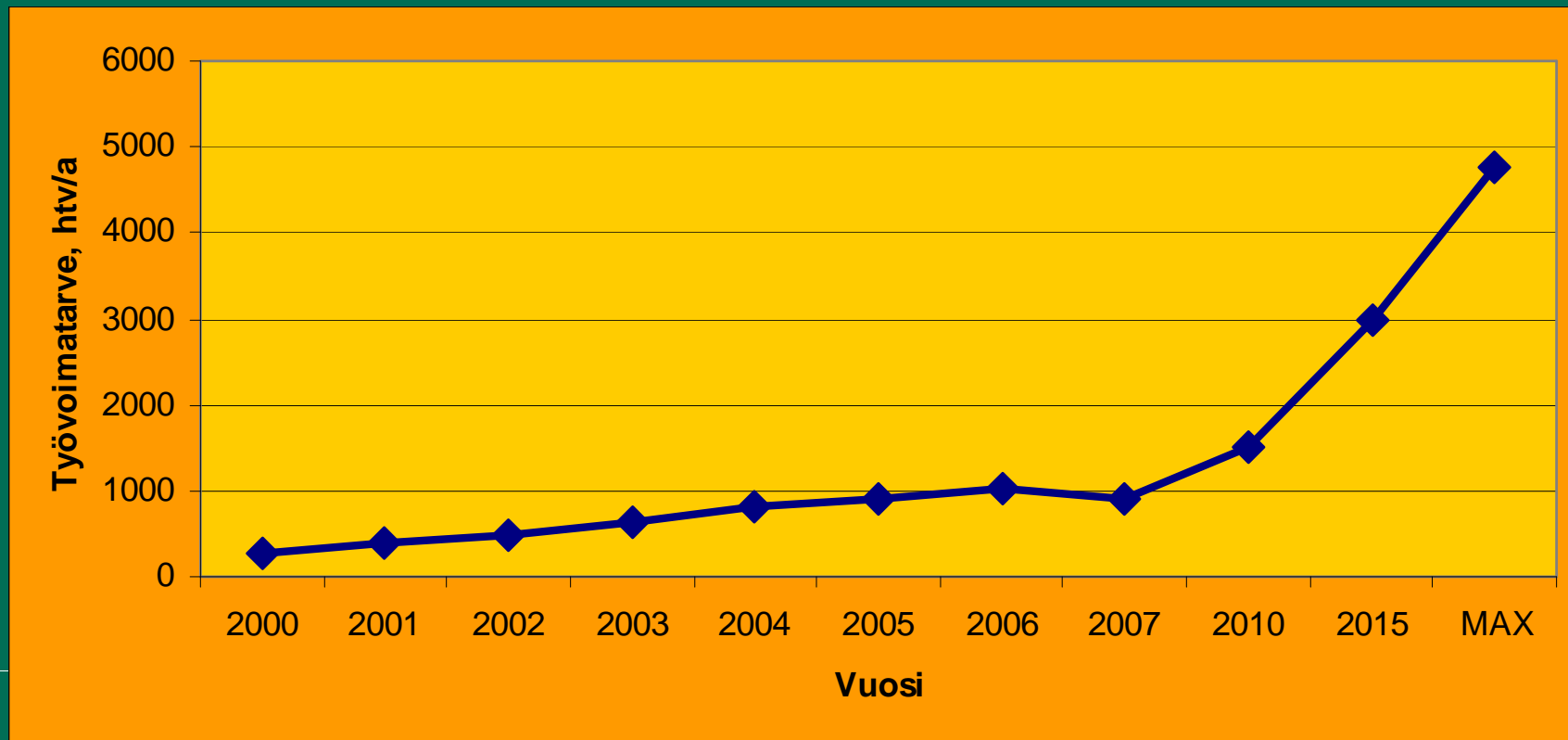
Tulevaisuudessa myös yhdyskuntajätteet ja olki – troppiinkin nopeakasvuiset istutusmetsät

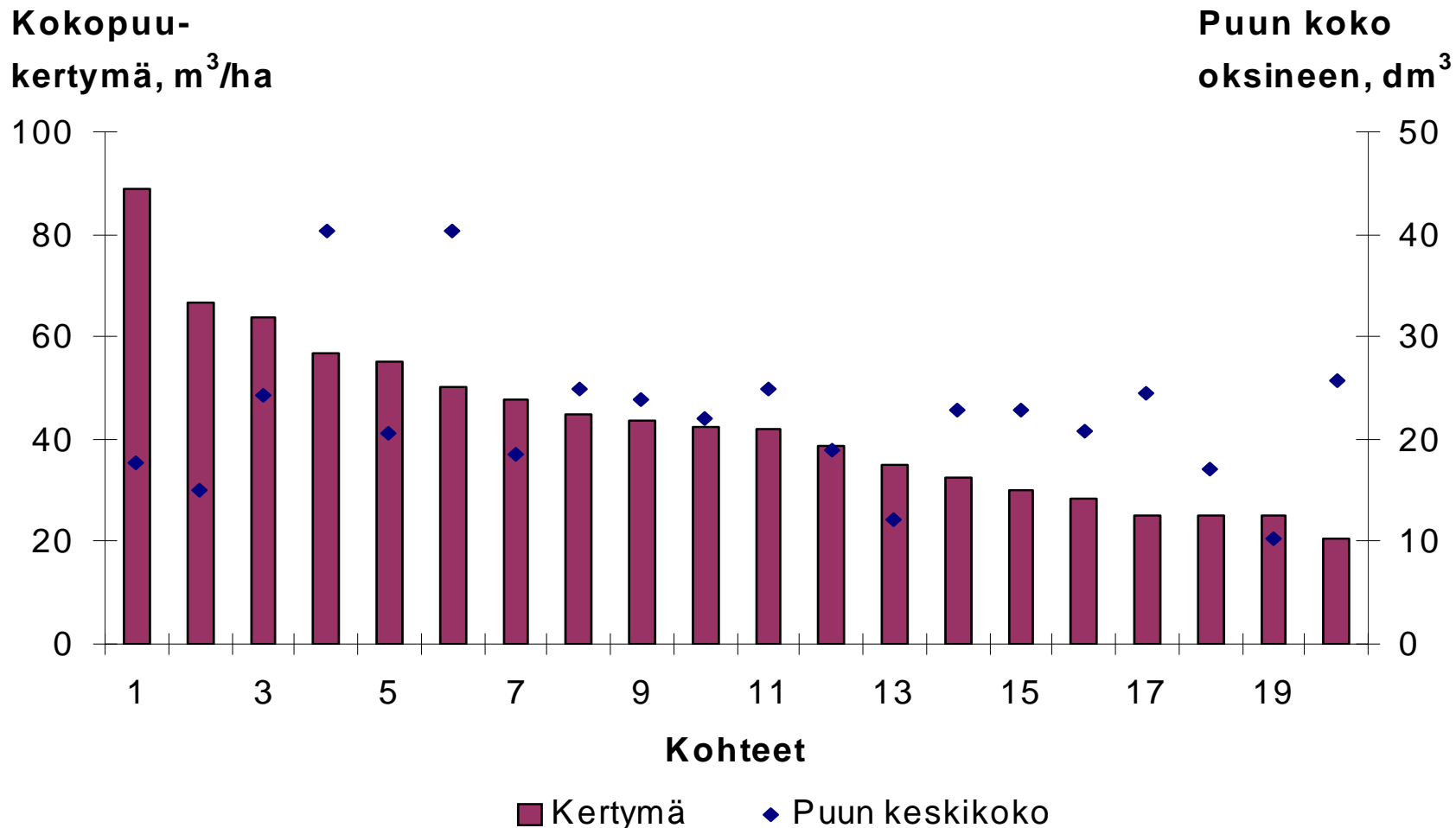
Lähde: Rainer Häggblom/Jaakko Pöyry, Heureka 9/11/2006

Koneyrittäjä

- Metsäenergia merkittävä työllistäjä
  - metsähake alle 5% kotimaan puunhankinnasta
  - yli 10% puunkorjuun työsuoritteesta

Nykyiset energiapuuharvennuskohteet - kannattavuus tukien varassa. Myös muita ongelmia - ravinnekysymykset, korjuujälki

Yli 3 cm puiden kertymä 43 m³/ha ja puun koko 22 dm³

Kertymässä 19 m³/ha kuitupuukokoista puuta

Kääväntorjunta pienpuukohteissa

- Juurikäpä voi iskeytyä läpimitaltaan yli 10 cm kantoihin männiköissä ja kuusikoissa
- Kantokäsittely olisi toteutettava myös NMK – kohteissa
  - ketjusahalla torjunta-aineen levityksessä ei ongelmia
  - leikkaavat terät?
- Juurikäävän leviämisen estämisessä terveiden metsien oikea käsittely avainasemassa

Energiapuu voi olla myös suunnitelmallinen osa metsänkasvatusta

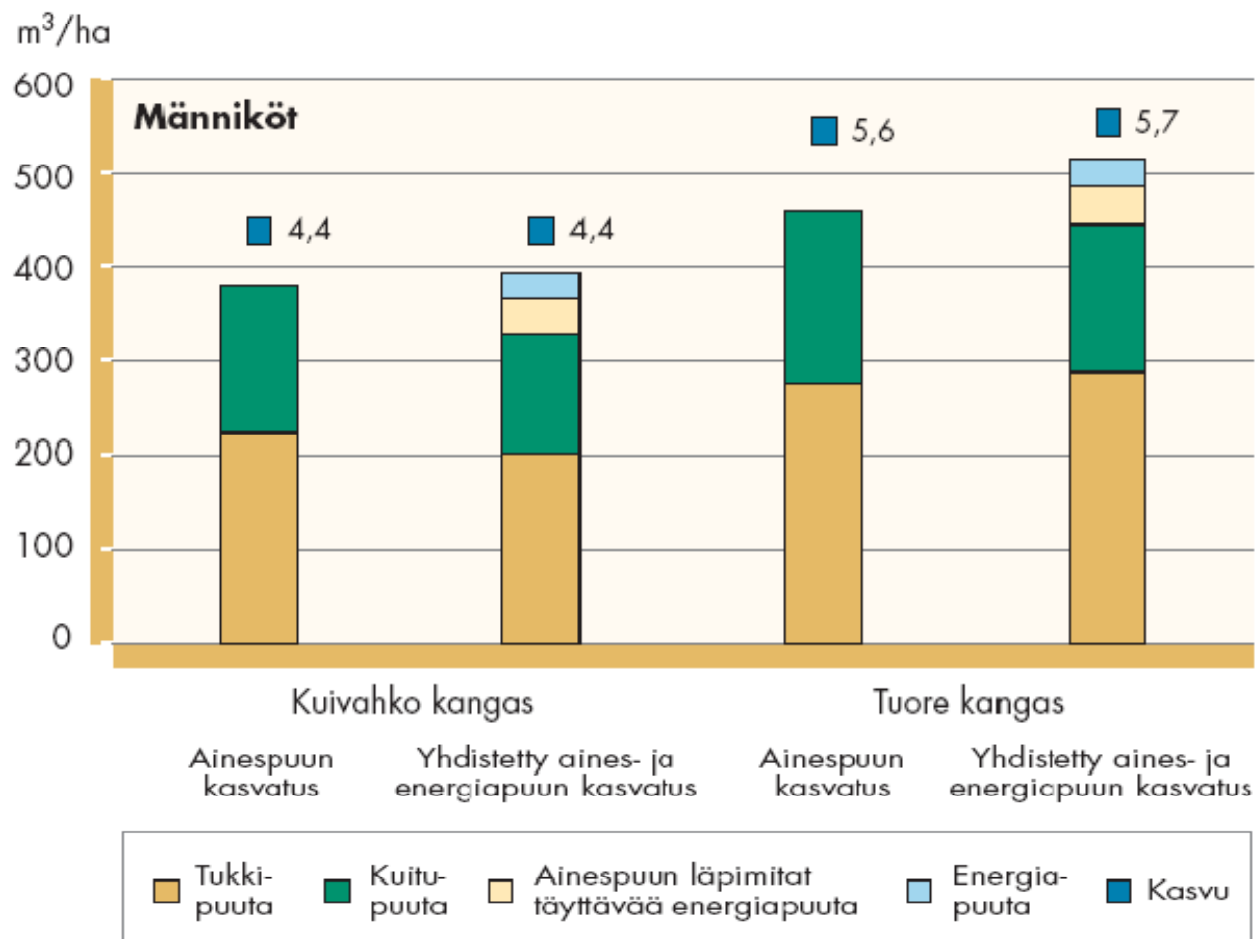
"Perinteinen" kasvatusketju:

- Taimikonharvennuksessa jätetään männiköissä 2000, kuusikoissa 1800, ensiharvennuksessa männiköissä noin 1000, kuusikoissa 900 runkoa/ha

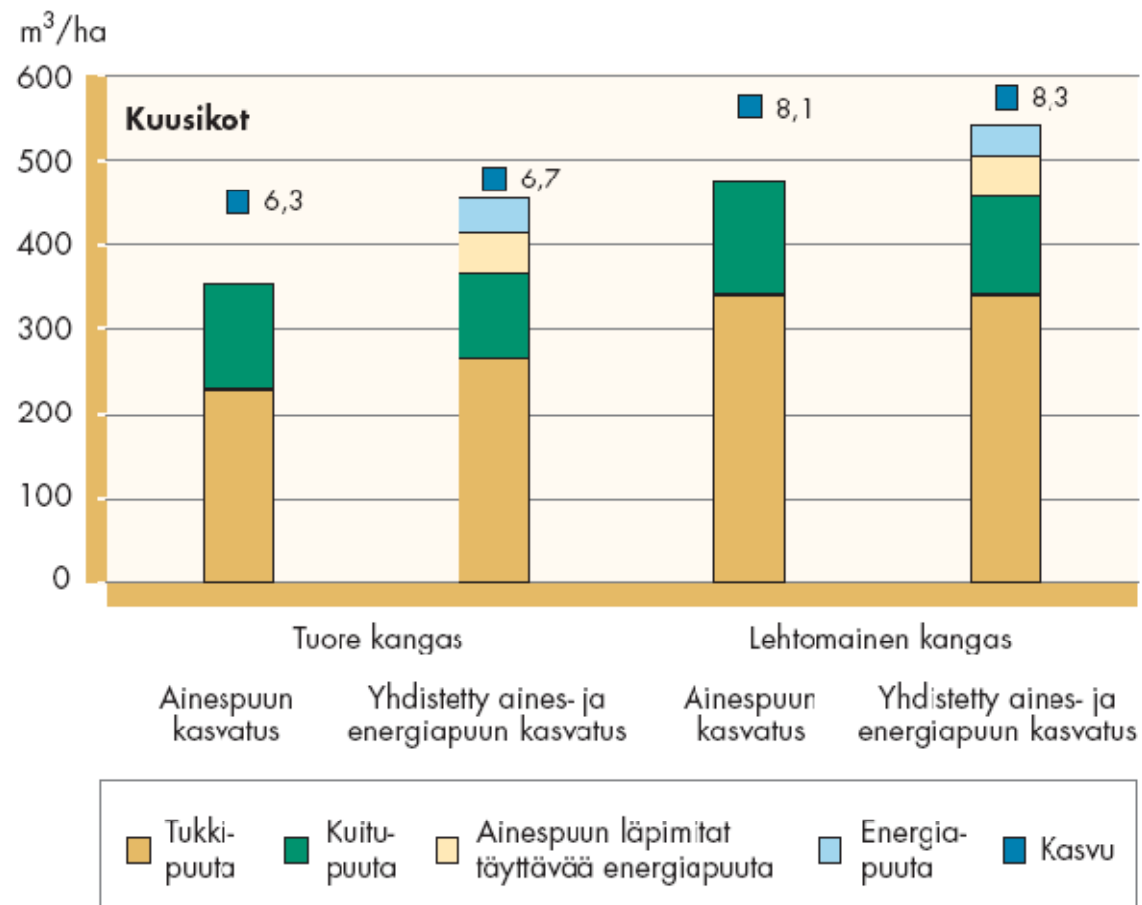
Yhdistetty aines- ja energiapuun kasvatusketju:

- Taimikonharvennus kuusikoissa 3-5 m, männiköissä noin 5 m pituudessa. **Taimikonhoitoa ei laiminlyödä!**
- **Kasvamaan jätetään 3 000 - 4 000 puuta/ha**
  - mahdollisimman paljon havupuita (erityisesti kuivahko kangas)
  - täydennykseksi siemensyntyisiä lehtipuita
  - havupuun taimille 1-1,5 metrin etumatka
- Ensiharvennus 10-13 metrin valtapituudessa
  - jätetään 1 000 - 1 400 puuta/ha
  - poistetaan valtaosa lehtipuista

Kiertoajan puuntuotos ja kasvu männiköissä

Kiertoajan puuntuotos ja kasvu kuusikoissa

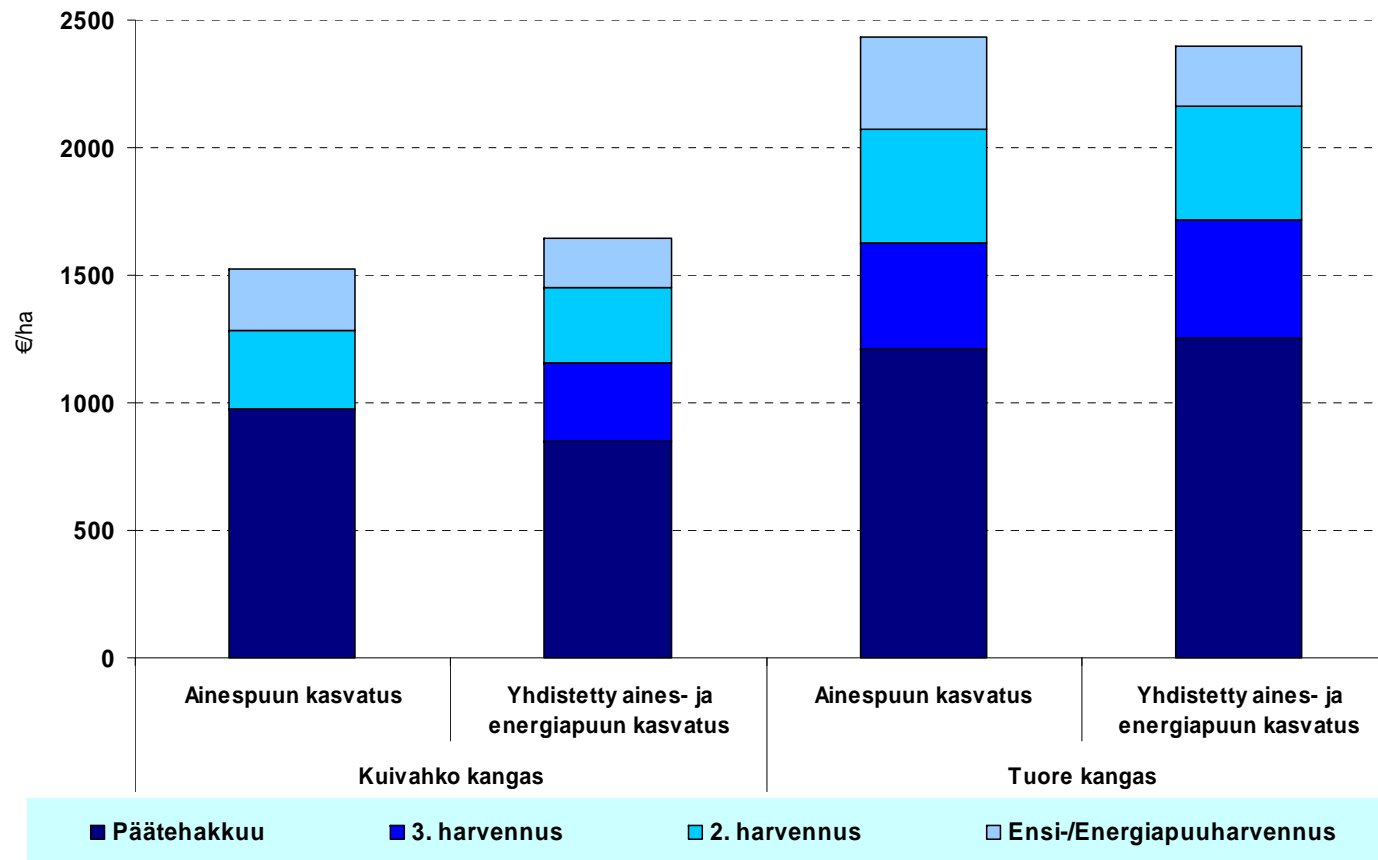

Talousslaskelmissa käytetyt puutavaran kantohinnat

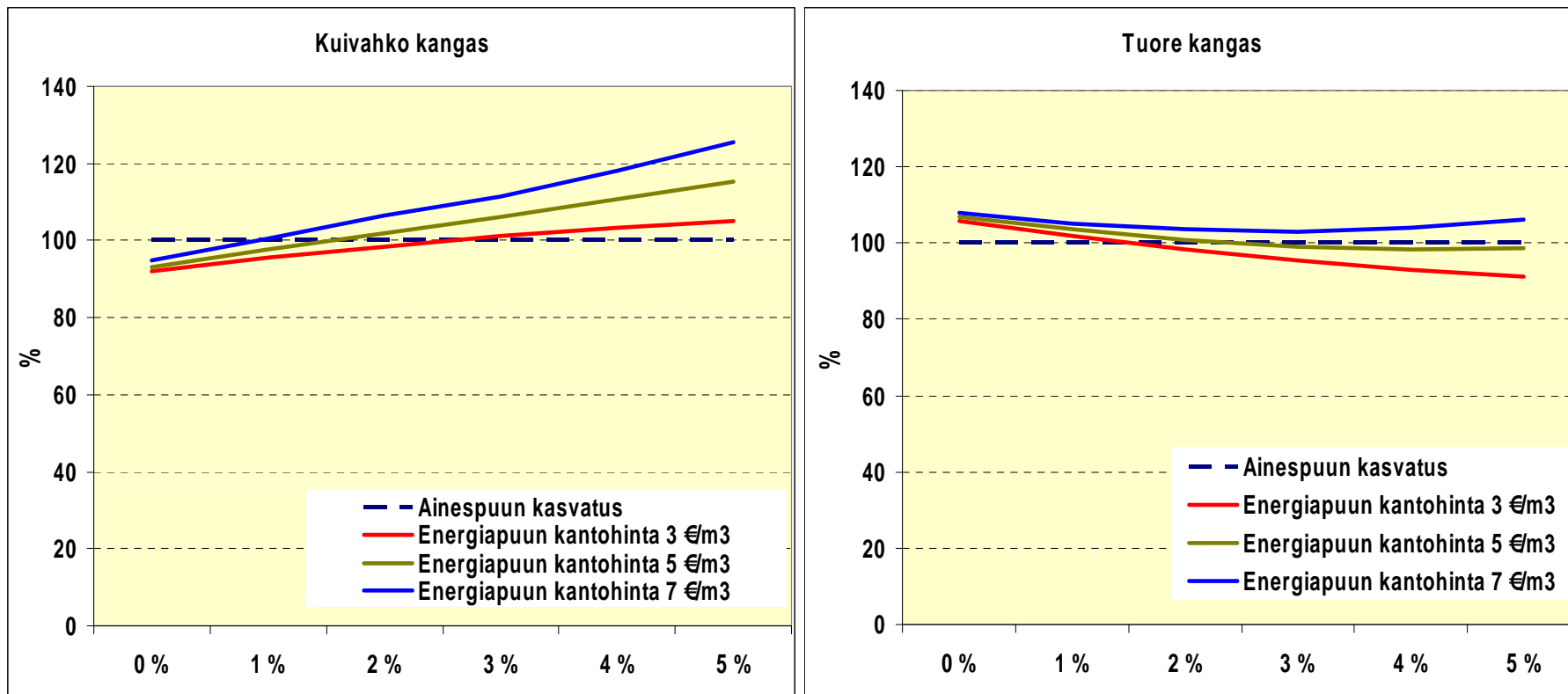
Puutavaralaji	Minimi- läpimitta, cm	Kantohinnat, €/m ³	
		Ensiharvennus	Muut hakkuut
Mäntytukki	15	-	44
Kuusitukki	16	41	46
Koivutukki	18	-	40
Mäntykuitupuu	6	10	12
Kuusikuitupuu	7	17	21
Koivukuitupuu	6	10	12

Energiapuuharvennuksen kertymä talteen kokopuuna, jolloin ainespuuta ei erotella energiapuusta

MÄNNIKÖT: Harvennusten ja päätehakkuun kantorahatulot, kun energiapuun kantohinta 5 €/m³ ja laskentakorko 3 %

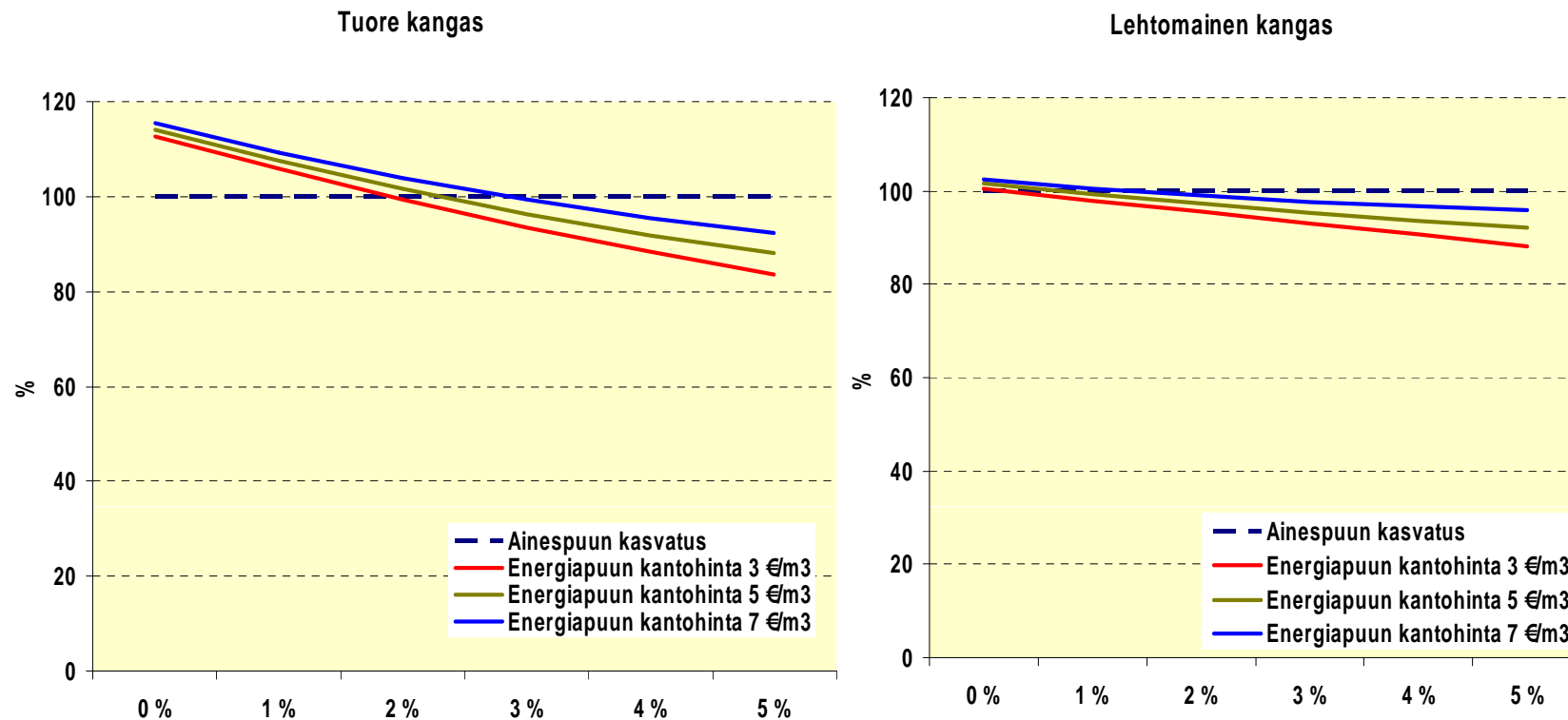

Millä hinnalla yhdistetty kasvatusta kannattaa männiköissä ?

- Yhdistetty aines- ja energiapuun kasvatuksen kannattavuus on ainespuun kasvatuksen tasolla:
  - Kuivahkolla kankaalla, kun energiapuun kantohinta on 3 €/m³
  - Tuoreella kankaalla, kun energiapuun kantohinta on 5 €/m³

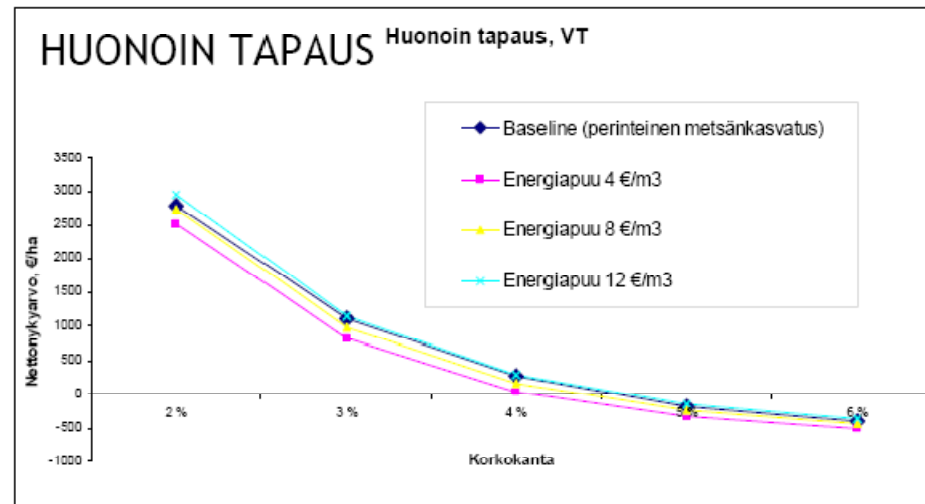
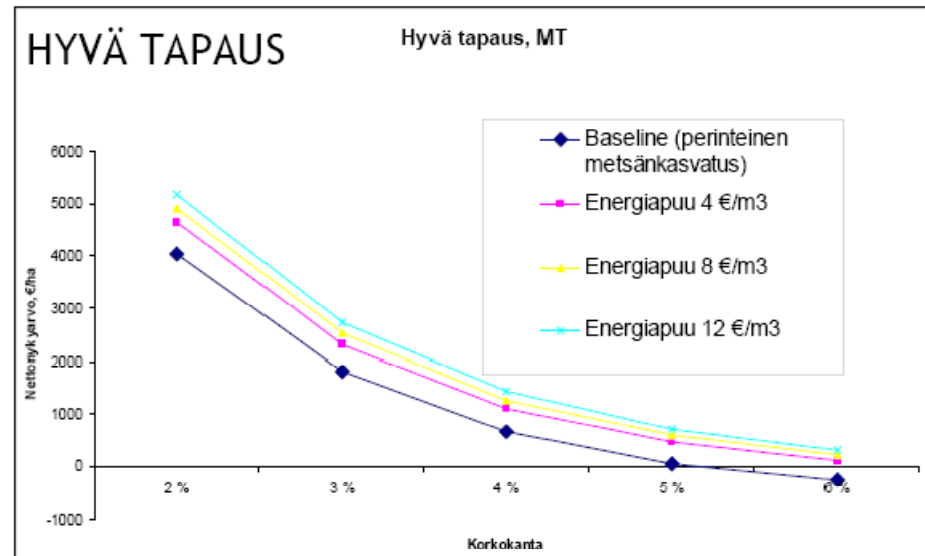
Millä hinnalla yhdistetty kasvatusta kannattaa kuusikoissa ?

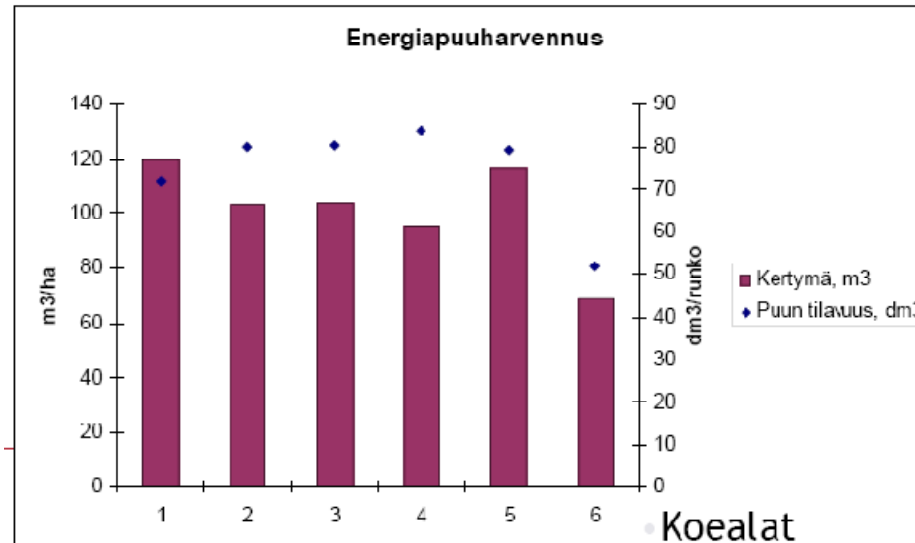
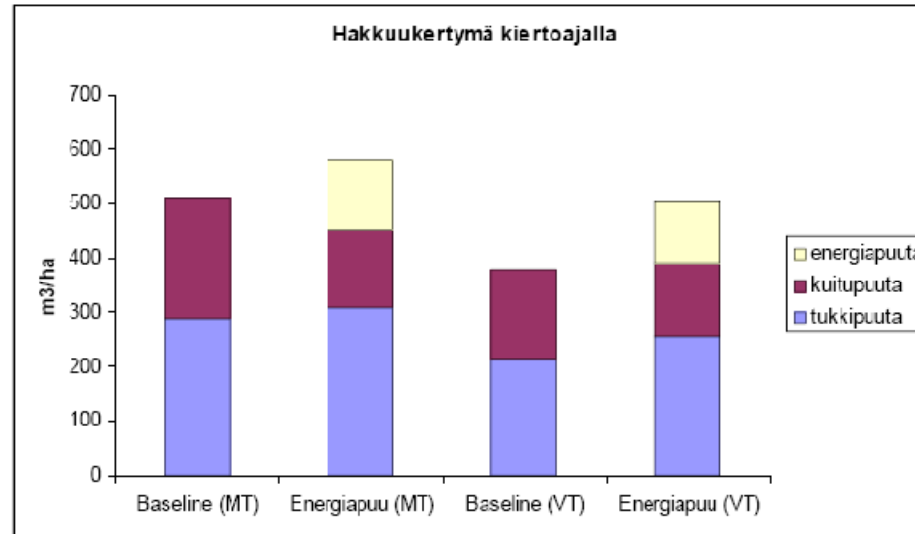
- Yhdistetty aines- ja energiapuun kasvatuksen kannattavuus on ainespuun kasvatuksen tasolla kuusikoissa:
  - Kun energiapuun kantohinta on 8-9 €/m³
  - Korkea kuusikuitupuun hinta ja mahdollisuus saada tukkia ensiharvennuksessa parantavat ainespuuvaihtoehdon kannattavuutta.

Etelä-Savosta samansuuntaisia tuloksia (Karttunen 2010)

<http://www.lut.fi/fi/mikkeli/bioenergy/projects/alive/energywoodfromsouth-savo/Documents/Energiapuu%20Etelä-Savosta%20Energiapuuharvennus.pdf>

Kertymät ja korjuuolot (Karttunen 2010)

Integroitu korjuu parantaa yhdistetyn kasvatuksen kannattavuutta

Integroitu hakkuu

Tavanomainen kokopuuhakkuu

Piirroksat: Juna Varti

© Metsäteho Oy

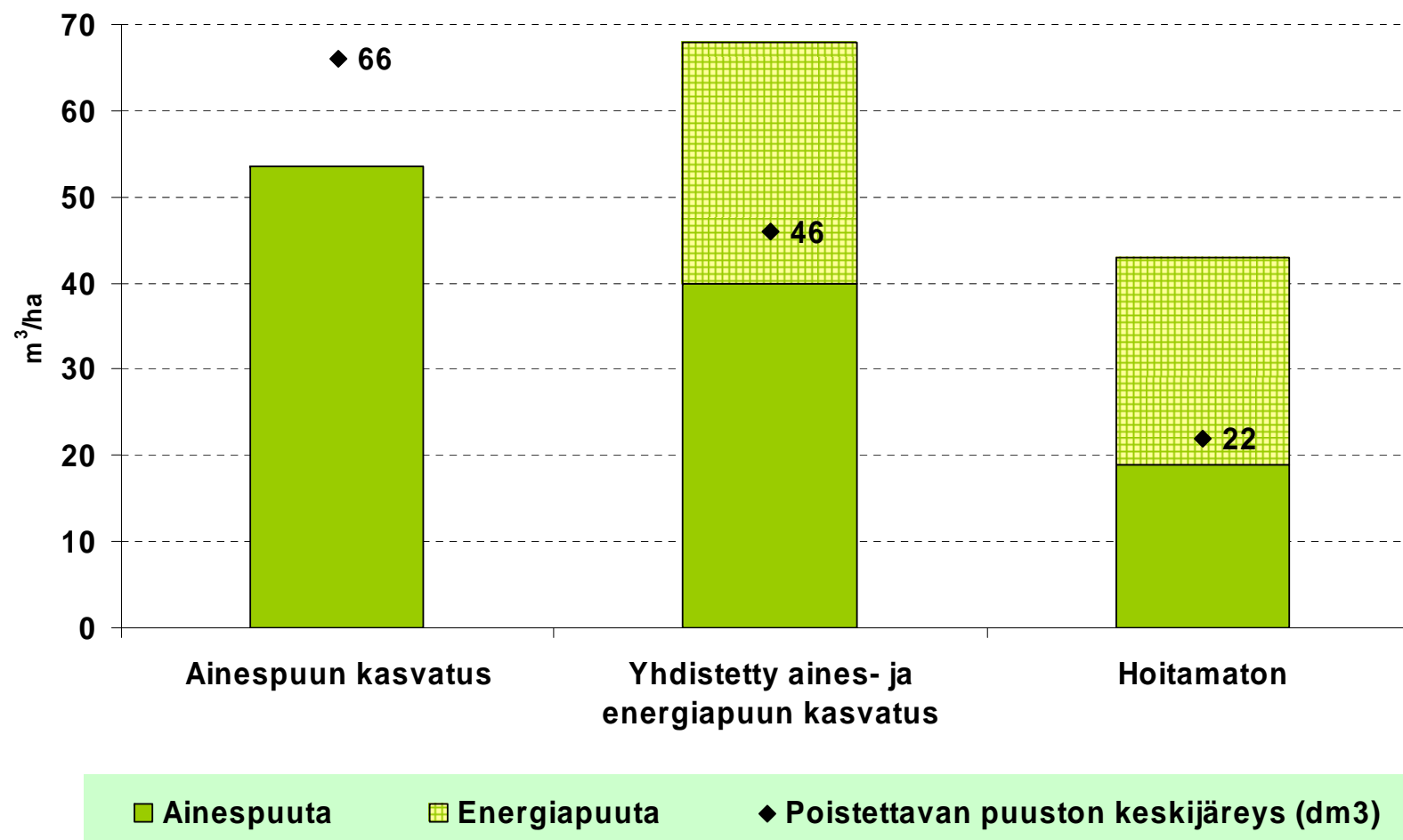
Metsätehon tuloskalvosarja 2/2009

27.1.2009

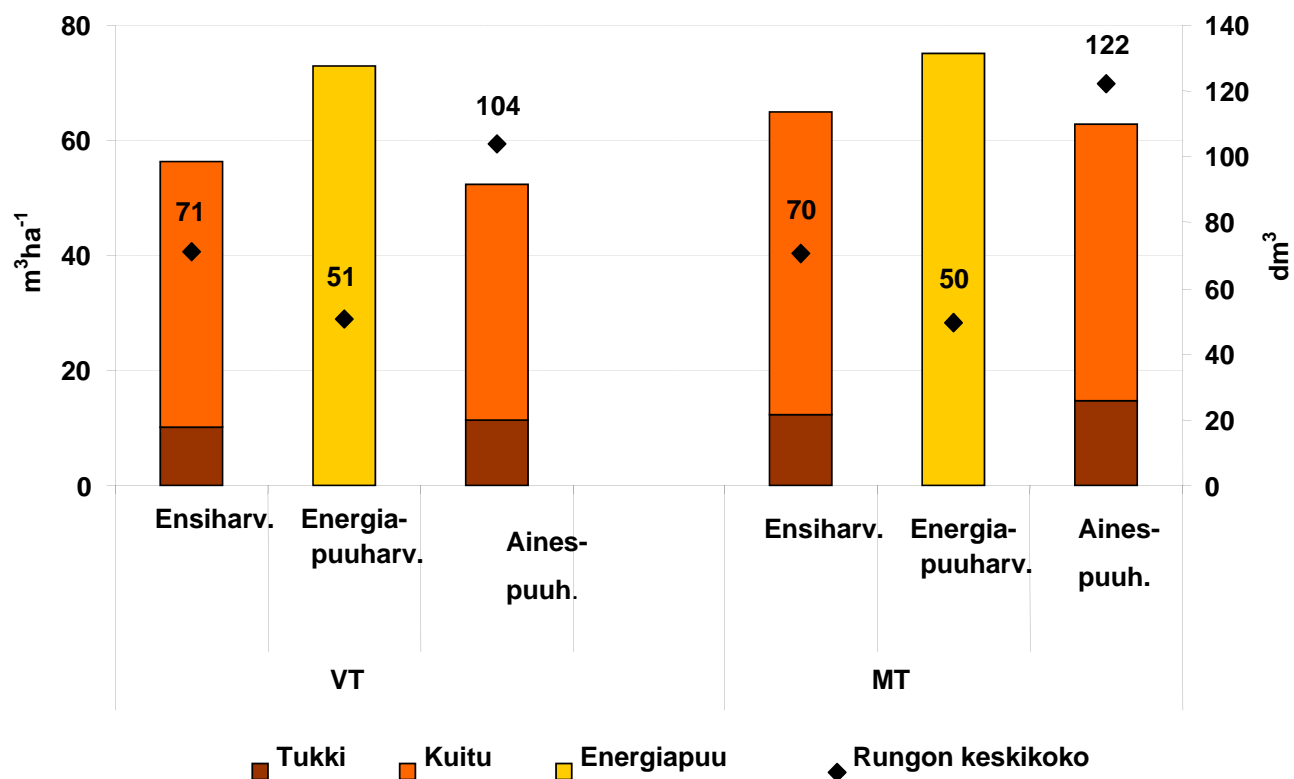
Kalle Kärhä & Arto Mutikainen

9

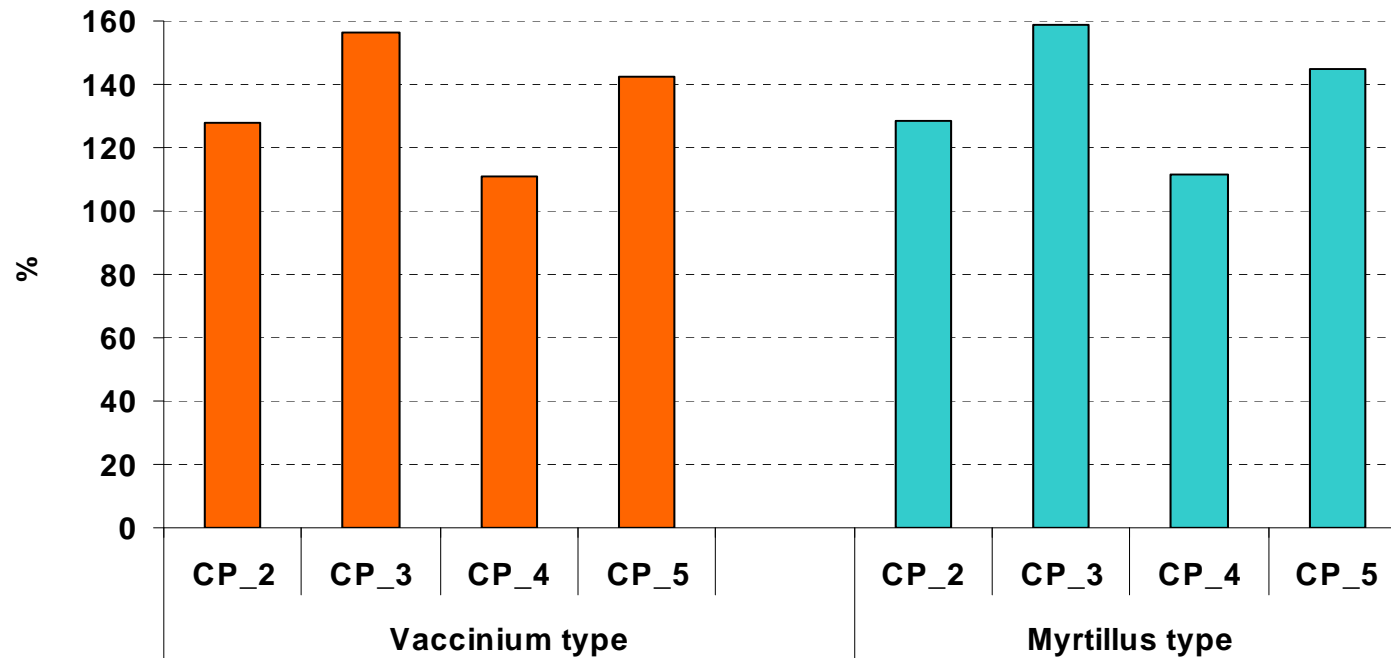
Korjuuolosuhteet

Yhdistetty kasvatusta antaa hyvät korjuuolot energiapuuharvennusta seuraavaan harvennukseen - erityisesti runkokoko on hyvä

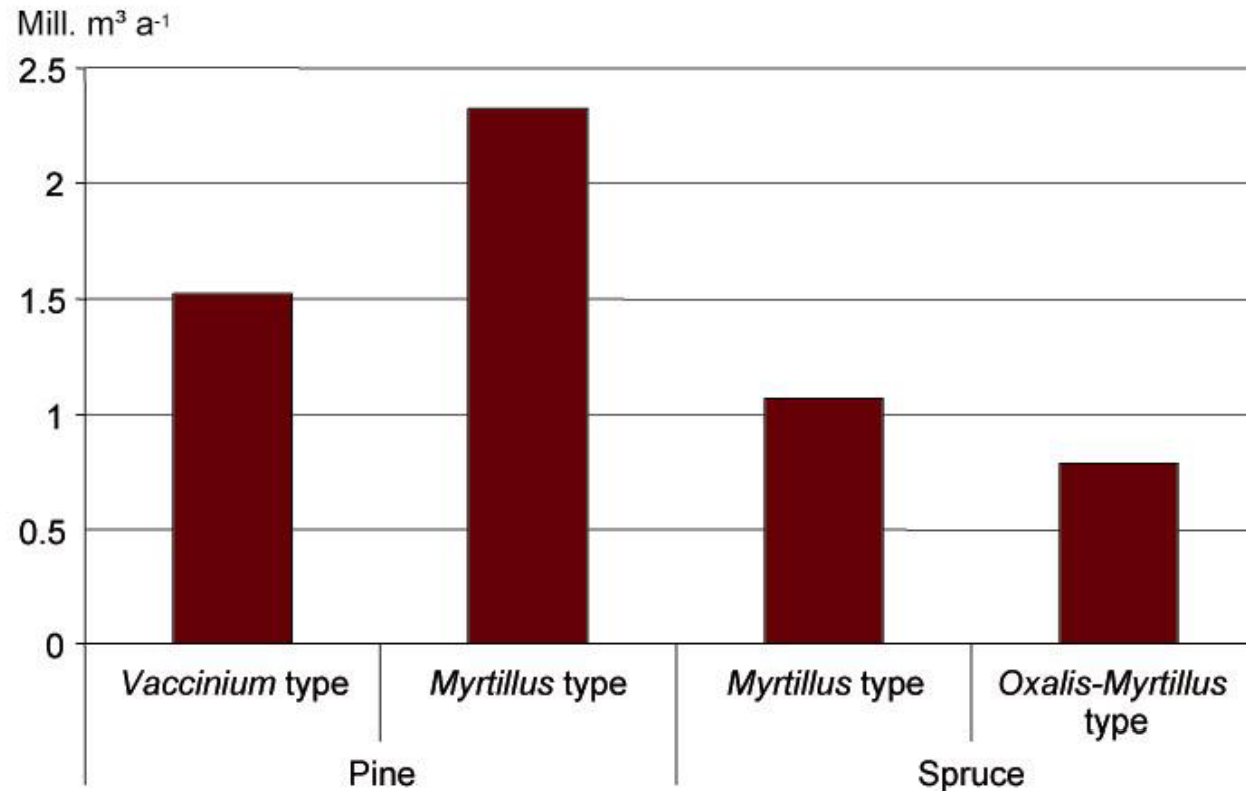
Kokopuuna vai integroituna. Kokopuukorjuu nollassona.

Integroitu korjuu

- parantaa kannattavuutta
- vähentää ravinnetappioita
- vähentää korjuukaluston kirjavuutta ja parantaa koneiden työllisyyttä

Yhdistetyllä kasvatuksella merkittävä potentiaali - lisäksi vaikutukset männiköiden laatuun ja korjuuoloihin

Lähde: Heikkilä ym. 2007

Johtopäätökset

- Yhdistetty energia- ja ainespuun kasvatusta ei vaaranna ainespuun kasvatusta männiköissä eikä kuusikoissa
- Tukkipuun laadun paraneminen männyllä
- Paremmat korjuuolosuhteet
- Lisää energiapuupotentiaalia
- Ravinnetappiolla kuusivaltaisissa kohteissa jonkinasteinen taloudellinen merkitys
- Kuusikoissa integroitu energia- ja ainespuun korjuu
  - Kuusikuidun korkea kantohinta ja mahdollisuus saada tukki ensiharvennuksesta
- Vaatii aktiivista otetta metsänhoitoon ja tarkkuutta toimenpiteiden ajoituksessa

Aiheesta lisää Tapiion oppaassa

ENERGIAPUUTA AINESPUUSTA TINKIMÄTTÄ

TAPIO

ENERGIAPUUTA AINESPUUSTA TINKIMÄTTÄ

Nuorista metsistä kertyvä energia-
puu on hyvä polttohakkeen raa-
ka-aine. Oppaassa kerrotaan, mi-
ten energiapuuta voidaan tuottaa
hallitusti yhdessä ainespuun kans-
sa. Lisäksi tarkastellaan tällaisen
kasvatusvaihtoehdon taloudellis-
ta kannattavuutta ja vaikutuksia
puunkorjuuseen.

Oppaan sisältö perustuu Metsäntut-
kimuslaitoksen tutkimushankkees-
sa "Energiapuu osaksi kasvatusket-
jua" tuotettuihin tutkimustuloksiin.
Se täydentää Hyvän metsänhoidon
opassarjassa ilmestynyttä Energia-
puun korjuu -opasta.

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
Soidinkuja 4, 00700 HELSINKI
puh. 020 772 9000, fax 020 772 9008
tapio@tapio.fi, www.tapio.fi
www.metsavastaa.net

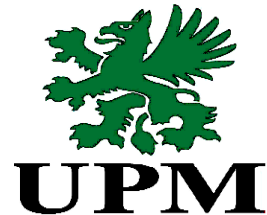
METLA

Kiitos!

Energiapuu osaksi metsänkasvatusketjua -hanketta
rahoittivat

Metsäliitto

Maa- ja metsätalousministeriö